

Uit de natuurbescherming

DE WADDENZEE

De Contact-commissie voor Natuur- en Landschapsbescherming hield te Utrecht een plenaire vergadering op 18 december j.l. met als onderwerp 'De Waddenzee' omdat deze door indijkingsplannen bedreigd wordt. Jhr. mr. M. van der Goes van Naters brak reeds in zijn openingswoord een lans voor het behoud van natuurlijke levensgemeenschappen.

Dr. J. Verweij, de oud-directeur van het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee te Den Helder sprak over 'De rijke Waddenzee'. Hij noemde de Waddenzee het meest uitgestrekte en meest ongerepte natuurgebied in Nederland en één der belangrijkste in Europa. De Waddenzee is buitengewoon rijk aan leven, veroorzaakt door de getijbeweging. Tweemaal per etmaal dringt 3,5 kubieke kilometer water de Waddenzee binnen om er bij eb weer uit te stromen. Hierdoor komt veel zwevend materiaal mee, waardoor er zich een overvloed van plantaardig- en dierlijk plankton kan ontwikkelen. Tot de belangrijkste verbruikers en omzetters van dit plankton behoren de schelpdieren, zoals de mossel en de kokkel. Zo leven er meer dan 100 miljard mosselen op de waddenzeebodem. Verder zijn er in de levensgemeenschap nog wormen, garnalen, krabben, vissen, zeehonden en vogels. Enige miljoenen steltlopers pleisteren er, soms weken lang, tijdens de trek. De mens heeft zich toegelegd op de vangst van mosselen en garnalen en vangt van elk er jaarlijks rond 5 miljard. Zo leidt een eenvoudig systeem van wateruitwisseling tot een onvoorstelbare rijkdom aan dierenleven.

Maar niet alleen de Waddenzee, ook de Waddeneilanden vormen een rijk bezit, het geheel vormt een areaal met meer ruimte en rust dan een mensenhand kan maken. Inpoldering van dit gebied ter wille van de recreatie leidt dan ook onherroepelijk tot kwalitatieve verarming.

Afsluiting van de Waddenzee betekent verlies van de Waddenzeevisser en zijn cultuur, van de Nederlandse zeehond- en eidereendpopulaties, van de voedselgebieden voor onze grote sterns en lepelaars, maar bovenal van de onmisbare pleisterplaatsen voor miljoenen noordelijke steltlopers, die uitsluitend zijn aangewezen op ondiepe brak- en zoutwaterterreinen, die periodiek droogvallen en dank zij de getijbeweging beschikken over continue voedselaanvoer.

Iedere *gedeeltelijke* inpoldering verkleint niet alleen het in totaal beschikbare areaal, maar heeft steeds betrekking op de ondiepste delen van de Waddenzee, die juist de grootste voedselrijkdom bezitten. Elk van de besproken diergroepen die de bijzondere zorg van de natuurbescherming behoeven, stelt specifieke eisen aan o.a. voedselrijkdom, rust en beschutting.

Gedeeltelijke inpolderingen van de Waddenzee leiden ook tot verkleining van komberging en daarmee tot afname van de hoeveelheid aangevoerd materiaal. Zelfs het leggen van één dam kan vergaande consequenties hebben: verondersteld wordt dat een doorgaand transport van zwevend materiaal van west naar oost plaats vindt, zodat het leggen van een dam tot verarming van het oostelijk daarvan gelegen Waddengebied kan leiden.

Hierom alleen al is iedere gedeeltelijke inpoldering kwalijk, maar ook en vooral omdat men zo licht geneigd is toe te geven aan het verlies van 'een stukje': dit leidt onherroepelijk tot een afknabbelproces en voor men het weet is het te laat. Ook Prof. dr. M. F. Mörzer Bruyns en Mr. H. P. Gorter verzetten zich om boven-

genoemde redenen tegen afsluiting van de Waddenzee. Zij wijzen er tevens op, dat bij indijking ten koste van gigantische bedragen een overvloed aan ruimte beschikbaar zal komen op een plaats waar daaraan juist weinig behoefte bestaat, terwijl die indijking ook internationaal zulke verstrekkende gevolgen heeft. Ook de meest belangwekkende natuurgebieden op de eilanden zullen denatureren of geheel verloren gaan. De eidereenden en zeehonden zullen het eerst verdwijnen en dan brokkelt langzamerhand de gehele waddengemeenschap af, totdat het een min of meer doods cultuurlandschap zal zijn geworden. Hopenlijk komt het nooit zover, we willen de Waddenzee graag in de huidige toestand behouden, er wordt ons al zo weinig gelaten.

P. v. R.

A. van Frankenhuyzen

Phyllocnistis suffusella

Een praatje bij een plaatje over een interessante bladmineerder op populier. Voor vele natuurvrienden vormen de vlinders de aantrekkelijkste groep van insecten. Er zijn dan ook vele liefhebbers die vlinders verzamelen. Daarbij gaat het er vaak om een zo groot mogelijke verscheidenheid te krijgen, waarbij men dan niet ontkomt aan het jagen op zeldzaamheden. Dit is allerminst bevorderlijk voor de natuurbescherming. Vooral de dagvlinders genieten een brede belangstelling. De nachtvlinders zijn vanwege hun nachtelijke activiteiten al wat moeilijker te benaderen en mede daardoor voor velen minder aantrekkelijk; de microvlinders komen er, wat hun populariteit betreft echter bijzonder slecht af. Daarom wil ik gaarne op deze plaats iets over de interessante microvlinder *Phyllocnistis suffusella* publiceren.

De rups leeft tussen de twee opperhuiden van een populiëreblad. Hij graaft hierin typische mijngangen en behoort daarom tot de zeer uitgebreide groep van de *bladmineerders*.

Hieronder wordt, ten behoeve van de lezer met behulp van veel afbeeldingen en beperkte tekst, in beeld gebracht, wat enkele personen en schrijver dezès op 27 augustus 1965 op een boomkwekerij te Bergum (Fr.) in een populiëreveld hebben waargenomen.

Op de bladeren vonden wij een aantal typische mijnen. Het leek aanvankelijk dat er slakken over het blad gekropen en daar het bekende slakkenspoor achtergelaten hadden. Bij nader inzien bleek echter dat wij met zeer ondiepe, tegen de opperhuid gelegde, mineergangen te doen hadden.

